Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ DERGİSİ

Araştırma Makalesi

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN İŞ BULMA-İSTİHDAM KAYGILARINA YÖNELİK KARMA MODEL ARAŞTIRMASI (AİÇÜ ÖRNEĞİ)*

A MİXED-METHODS STUDY ON THE EMPLOYMENT AND JOB-FİNDİNG CONCERNS OF FACULTY OF SPORT SCİENCES STUDENTS (AİÇÜ CASE)

Gönderilen Tarih: 02/07/2025
Kabul Edilen Tarih: 18/12/2025

Zekihan HAZAR†
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı Türkiye
Orcid: 0000-0002-9305-4010
Cemal Berkan ALPAY
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı Türkiye
Orcid: 0000-0001-5482-5305
Tunç İLÇİN
Bitlis Eren Üniversitesi, Bitlis, Türkiye
Orcid: 0000-0003-2861-7046

* Bu çalışma 12. EJER Kongresinde özet bildiri olarak sunulmuştur.
†Sorumlu Yazar: Zekihan HAZAR, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, zhazar@agri.edu.tr

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin İş Bulma-İstihdam Kaygılarına Yönelik Karma Model Araştırması (Aiçü Örneği)

ÖZ

Bu araştırmanın amacı; Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin iş bulma-istihdam kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Çalışmada "Karma yöntem araştırması" kullanılmıştır. Araştırmanın nicel bölümünde amaçsal örnekleme yöntemlerinden, tipik durum örnekleme kullanılarak tarama yöntemi, nitel bölümde ise seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılarak, yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi uygulanmıştır. Bu araştırmaya; 2024-2025 eğitim öğretim yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte olan 44 kadın 81 erkek olmak üzere toplam 125 öğrenci katılım sağlamıştır. Toplanan nicel verilerin analizinde SPSS 24 paket programı kullanılmıştır. Değişkenlere ilişkin puanların analizinde ikili karşılaştırmalarda bağımsız örneklemler t-Testi, çoklu karşılaştırmalarda One-Way ANOVA kullanılırken, ilişki karşılaştırmalarında ise Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Nitel verilerin analizinde ise içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. Kadınların ölçek toplam puanı, yetersizlik alt faktör puanı ve yakın çevre alt faktör puan ortalamalarının erkeklerin puan ortalamasından daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Ayrımcılık ve ülke koşullar ı alt faktör puanlarında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Katılımcıların ölçek toplam puanları ile alt faktör toplam puanlarının bölüm değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. Aylık ortalama gelir düzeyi ile ölçek toplam puanı, yetersizlik alt faktör puanı, yakın çevre alt faktör puanı, ayrımcılık alt faktör puanı ve ülke koşulları alt faktör puanlarının orta düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Katılımcıların iş bulma-istihdam kaygılarının yüksek olmasının bireysel ve çevresel olarak sınıflandırabileceğimiz birçok faktörden kaynaklandığı görülmektedir. Özellikle kadın katılımcıların kaygı düzeylerinin erkek katılımcılardan daha yüksek olması erkek egemen bir toplumda, çalışma hayatında kadınların maruz kalabileceği olası kısıtlamalardan ve baskılardan kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Ayrıca katılımcıların ekonomik gelir düzeylerinin iş bulma-istihdam kaygısının altında yatan önemli bir faktör olduğu söylenebilir. Diğer taraftan katılımcıların araştırma sorusuna vermiş olduğu cevaplar dikkate alındığında iş bulma-istihdam kaygılarının altında "aileye karşı mahcubiyet, ekonomik ve sosyal kısıtlanma ile nepotizm" başta olmak üzere "akademik yetersizlik, mezun ve kontenjan sayıları ile kötü ekonomi" vurgularının ön plana çıktığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor Bilimleri, Üniversite; İşsizlik Kaygısı, Atanma

A Mixed-Methods Study on The Employment and Job- Finding Concerns of Faculty of Sport Sciences Students (AICU Case)

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the job-employment anxiety levels of students studying at the Faculty of Sport Sciences according to various variables. A mixed method study was used in the study. The quantitative part of the study employed a screening method using typical case sampling, a purposive sampling method, while the qualitative part employed a semi-structured interview method using criterion sampling, a non-random sampling method. A total of 125 students, 44 female and 81 male, studying at the Faculty of Sport Sciences at Ağrı İbrahim Çeçen University during the 2024-2025 academic year participated in this study. The collected quantitative data was analyzed using the SPSS 24 package program. In the analysis of the scores on the variables, independent samples t-tests were used for pairwise comparisons, One-Way ANOVA was used for multiple comparisons, and Pearson Correlation Analysis was used for correlation comparisons. Content analysis was used for the analysis of the qualitative data. Women's total scale score, inadequacy subfactor score, and immediate environment subfactor score averages were higher than men's, and this difference was statistically significant. There was no statistically significant difference in the discrimination and country conditions subfactor scores. Participants' total scale scores and subfactor scores did not differ statistically significantly by department variable. The average monthly income level and the total scale score, inadequacy subfactor score, immediate environment subfactor score, discrimination subfactor score, and country conditions subfactor scores were moderate and statistically significant. The participants' high levels of anxiety about finding a job and employment appear to stem from a variety of factors, both individual and environmental. The higher anxiety levels among female participants compared to male participants are thought to stem from potential restrictions and pressures women may face in the workplace in a male-dominated society. Furthermore, participants' economic income levels can be considered a significant factor underlying their anxiety about finding a job and employment. Furthermore, considering the participants' responses to the research question, it appears that the primary factors underlyi ng their anxiety about finding a job and employment are "embarrassment towards family, economic and social restrictions, and nepotism," as well as "academic inadequacy, limited graduate and quota numbers, and the poor economy."

Keywords: Sports Sciences, University, Unemployment Anxiety, Appointment

GİRİŞ

Üniversite eğitimi, bireylerin ilgi ve yetenek alanlarına göre farklı disiplin alanlarında bilgi, beceri ve tutum özelliklerinin geliştirilerek uzmanlaştırıldığı sonrasında ise bu uzmanlık alanlarına göre belirli meslek guruplarında üretim ekonomisi içinde yer almalarını sağlayan bir süreçtir. Yıllara yayılan bu eğitim sürecinin sonunda ise bireylerin gerek özel gerekse kamu kuruluşlarında istihdam edilmeleri en temel beklentileridir. Ancak son yıllarda gerek küresel gerekse yerel düzeyde yaşanan ekonomik krizler ve buna bağlı olarak özel sektör ve kamudaki istihdam sayılarının azalması, nepotizm ve eğitim kalitesi gibi birçok durum üniversite öğrencilerinin geleceğe yönelik iş bulma kaygılarını yaratan temel faktörlerdir.

Literatür incelendiğinde üniversite öğrenimi gören bireylerin henüz öğrenim süreci devam ederken iş bulma kaygısı yaşamaya başladıkları ve öğrenim süreci sonrasında ise bu durumun daha da yoğun olarak yaşandığı ifade edilmektedir. Kaygı düzeyindeki bu artış, öğrenim sürecinde olumlu öğrenme iklimini negatif olarak etkilerken diğer taraftan bireylerin özellikle ruhsal açıdan sorunlar yaşamalarına sebep olmakta ve ruhsal çöküntü yaşayan bu bireylerde özellikle işsizlik süreci uzadıkça zihinsel hastalıklar, kalp-damar hastalıkları, suça karışma ve intihar eğilimi gibi problemlerin gözlemlendiği ifade edilmektedir[1,2,3,4,5]. İşsizlik kaygısı; bireyin iş sahibi olamama korku ve beklentisi ile hayata atılarak yaşamını sürdüreceği bir gelir elde edememesi durumuna ilişkin korkusudur.[6] Birey bu durumla ilişkili olarak kararsız ve çaresiz hislere sahip olduğunda sonuçta doğal olarak işsizlik kaygısı ortaya çıkmaktadır[3].

Literatür incelendiğinde ruhsal bir problem olarak tanımlanan kaygı kavramının birçok farklı durumu tanımlamada önemli bir kavramsal araç olduğu görülmektedir. TDK ’ya göre kaygı “genellikle kötü bir şey olacakmış düşüncesiyle ortaya çıkan ve sebebi bilinmeyen gerginlik duygusu” olarak tanımlanmaktadır[6]. Yaşamı tehdit eden ya da tehdit şeklinde algılanan içsel veya çevresel kaynaklı bir tehlike, tehlike olasılığı ya da tehlike olarak algılanıp yorumlanan bir durum karşısında yaşanan duygu durumudur[7]. Budak’a göre ise kaygı, herhangi bir tehlike korkusunun yansıması olarak insanda ortaya çıkan tedirginlik ya da akıl dışı korku durumudur[8].

Kaygı kavramı sürekli kaygı ve durumluk kaygı olarak ikiye ayrılmaktadır. Sürekli kaygı bireyin kişilik özelliklerine bağlı olarak içten gelen ve benliği tehdit eden nevrotik bir durumdur ve tedavi edilmesi gerekir. Durumluk kaygı ise olası tehlike durumlarına bağlı olarak belirli sürelerde ve geçici olarak hissedilen ve tehlike durumunun ortadan kalkması halinde kaybolan kaygı durumudur[9,10]. Kaygının nedenleri farklılık gösterebilir. Koşullar, kişilik özellikleri ve özel durumlara bağlı olmak üzere kaygının üç kaynağı vardır: Koşullara bağlı kaygı, belirli bir sürede ve koşulda yaşanan bir korku olarak tanımlanırken, kişilik özelliklerinden kaynaklanan kaygıda devamlılık mevcuttur. Özel durumlara bağlı kaygı ise özel olay ve durumlara karşı geliştirilen bir korku olarak bilinmektedir[11]. Bu sınıflandırmadan yola çıkılarak bir değerlendirme yapılacak olursa iş bulma kaygısının durum kaynaklı kaygı sınıflamasında yer aldığı söylenebilir.

YÖK verilerine göre 2021-2022 akademik yılında yükseköğretim kurumlarından mezun olan sayısı toplam 903.673 kişi olarak belirlenmiştir. Diploma alanlardan 773.325’i Devlet üniversitelerinden, 127.957’si vakıf üniversitelerinden, 2.391’i vakıf meslek yüksekokullarından mezun olmuştur[12].

Literatür incelendiğinde spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin iş bulma kaygısına yönelik araştırmaların sınırlı sayıda olduğu ve bu araştırmaların daha çok nicel araştırma modeline göre tasarlandığı görülmüştür[13,14,15,16,17]. Bu araştırmada problem durumunu farklı bakış açıları ile ele almak için nicel ve nitel araştırma modellerinin birlikte kullanıldığı karma model benimsenerek araştırmanın problem durumuna dair derinlemesine bir çözümleme yapmak ve literatüre katkı sağlamak amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOT

Bu araştırmada "Karma yöntem araştırması" kullanılmıştır. Karma yöntem araştırması, aynı araştırma içinde nicel ve nitel yöntemleri ve yaklaşımları kullanarak verilerin toplandığı, analiz edildiği, bulguları bütünleştirildiği ve ileriye yönelik yordamalarda bulunulduğu araştırmalar olarak tanımlanmaktadır[18]. Bu kapsamda araştırmanın nicel bölümünde tarama deseni kullanılmıştır. Tarama deseni, bir evren içinden seçilen bir örneklem üzerinde yapılan çalışmalar yoluyla evren genelindeki eğilim, tutum veya görüşlerin nicel ya da nümerik olarak betimlenmesi sağlanmaktadır[19,20]. Araştırmanın nitel bölümünde ise durum çalışması deseni (case study) kullanılmıştır. Durum çalışması güncel bir olayı veya durumu kendi doğal ortamında inceleyerek detaylı ve bütüncül veriler toplamayı amaçlayan nitel bir yaklaşımdır[21]. Karma yöntem araştırmalarının en önemli özelliğinin, farklı yöntemlerle toplanan verilerin birbirini teyit amacıyla kullanılması ve bu şekilde araştırma sonuçlarının geçerlik ve güvenirliğinin daha güçlü olmasının sağlanması olarak ifade etmektedirler[18]. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak "Açıklayıcı Desen (Explanatory Design)" kullanılmıştır. Açıklayıcı desende, araştırmacılar öncelikle nicel yöntemlerle veriler toplanır ve daha sonra bu verilerin analizinden yola çıkılarak nitel verileri toplanır[18].

Katılımcılar

Bu araştırmanın evrenini; 2024-2025 eğitim öğretim yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın nicel bölümünde amaçsal örnekleme yöntemlerinden ''Tipik durum örnekleme yöntemi'' kullanılmıştır. Tipik durum örnekleme yöntemi, araştırma problemi ile ilgili olarak evrende yer alan çok sayıdaki durumdan tipik olan bir durumun belirlenerek bu örnek üzerinden bilgi toplanmasını gerektirir[22]. Bu kapsamda araştırmanın örneklemini; 44 kadın 81 erkek olmak üzere toplam 125 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın nitel bölümde ise seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemi, bir araştırmada belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesneler ya da durumlardan oluşmaktadır. Bu nedenle örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan birimler (nesneler, durumlar vb.) örnekleme alınmaktadır[22]. Bu bağlamda kaygı düzeyi yüksek olan katılımcılardan araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 4 kadın 8 erkek olmak üzere toplam 12 katılımcı (öğrenci) ile görüşmeler yapılarak elde edilen verilere betimsel analiz ve içerik analizi uygulanmıştır.

Tablo 1. Katılımcıların cinsiyet ve bölüm değişkenlerine ilişkin tanımlayıcı istatistik tablosu

Cinsiyet	**N**	**%**
Kadın	44	35,2
Erkek	81	64,8
Toplam	125	100,0
Bölüm	**n**	**%**
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	34	27,2
Antrenörlük Eğitimi	66	52,8
Spor Yöneticiliği	25	20,0
Toplam	125	100,0

İşlem

Araştırmanın nicel bölümünde tarama yöntemi kullanılarak veriler toplanmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da o anda var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyen, tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Bu kapsamda katılımcılara yönelik "İş Bulma (İstihdam) Kaygısı Ölçeği" uygulanmıştır. Araştırmanın nitel bölümünde ise yarı yapılandırılmış görüşme yönteminden yararlanılmıştır. Görüşme konuşmayı temel alarak katılımcıların duygularını, düşüncelerini ve deneyimlerini, saptama yönünden güçlü olduğundan dolayı nitel araştırmada kullanılan en yaygın veri toplama yöntemlerinden birisidir[18]. Yarı yapılandırılmış görüşme yönteminde görüşme kılavuzu yarı yapılandırılmış görüşme sorularını içerir. Sorular esnektir ve genellikle her katılımcıdan spesifik veriler toplanır. Önceden belirlenmiş ifade ve soru yanıtları yoktur[23].

Verilerin Toplanması

Üniversite öğrencileri için iş bulma (İstihdam) kaygısı ölçeği: Boğazlıyan ve Avşaroğlu[24] tarafından geliştirilen ve üniversite öğrencilerinin iş bulma-istihdam kaygılarını ölçmeyi amaçlayan ölçek 5'li likert tipinde olup 4 alt boyut (Yetersizlik Endişesi, Yakın Çevre Endişesi, Ayrımcılık Endişesi, Ülke Koşulları Endişesi) ve 19 maddeden oluşmaktadır. Toplam puan üzerinden değerlendirilmesi yapılan ölçeğin maksimum puanı 95, minimum puanı ise 19'dur. Katılımcıların ölçekten aldıkları puan arttıkça, iş bulma-istihdam kaygıları da artmaktadır. Bu çalışma kapsamında ölçeğin iç tutarlılık katsayısı α=0.95 olarak hesaplanmıştır. Araştırmanın nitel bölümünde yer alan sorular ise literatür taraması yapılarak ve alan uzmanı olan en az doktora düzeyinde 3 kişiden görüşler alınarak oluşturulmuştur. Araştırma sorusu: "Geleceğe yönelik-okul sonrası iş bulma-atanma konusundaki kaygınızın sebepleri nelerdir?" şeklinde açık uçlu olarak belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Yapılan literatür incelemesi sonucunda araştırma sonuçlarıyla ilişkili olabileceği düşünülen değişkenler belirlenerek bu değişkenlere ilişkin analizler yapılmıştır. Toplanan veriler SPSS 24 paket programı ile analiz edilmiştir. Dağılımların normallik sınaması basıklık ve çarpıklık testleri aracılığıyla incelenmiştir. Normal dağılım gösteren verilere parametrik testler uygulanmıştır. Değişkenlere ilişkin puanların analizinde ikili karşılaştırmalarda bağımsız örneklemler t-Testi, çoklu karşılaştırmalarda One-Way ANOVA kullanılırken, ilişki karşılaştırmalarında ise Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Nitel verilerin analizinde ise "İçerik analizi" yöntemlerinden yararlanılmıştır. Bu süreçte verilerin analizinde "kodlama" yoluna gidilerek, kodlardan anlamlı alt temalara ve buradan ana temalara ulaşılmıştır. Araştırmanın güvenirliğine kanıt oluşturması amacıyla, katılımcıların araştırma

sorularına vermiş oldukları cevaplara ilişkin doğrudan alıntılara yer verilmiştir (katılımcılar "K" olarak kodlanmıştır). Araştırmanın güvenirliğine ilişkin bir diğer uygulama ise uzmanlar arasındaki görüş birliği ve görüş ayrılığına ilişkin hesaplamalardır. Karşılaştırmalarda görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları belirlenerek araştırmanın güvenirliği Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği güvenirlik formülü ile (Güvenirlik = Görüş Birliği/ (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) × 100) hesaplanmıştır. Yapılan hesaplamada güvenirlik katsayısı 0.86 olarak bulunmuştur. Alan uzmanlarının görüş birliği veya görüş ayrılığı özellikle tema ve alt temalarda ortaya çıkmıştır.

BULGULAR

Tablo 2. Katılımcıların aylık ortalama gelir düzeyi ile ölçek toplam puanı ve alt faktör puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistik tablosu.

	N	Min	Max	X̄	Ss
Aylık Ortalama Gelir	125	2000,00	250000,00	41893,39	33602,97
Ölçek Toplam Puanı	125	19,00	83,00	56,22	14,44
Yetersizlik Alt Faktörü	125	4,00	25,00	14,06	4,83
Yakın Çevre Alt Faktörü	125	5,00	25,00	16,09	5,12
Ayrımcılık Alt Faktörü	125	3,00	16,00	8,74	2,90
Ülke Koşulları Alt Faktörü	125	5,00	25,00	17,32	4,97

Tablo incelendiğinde; katılımcılara ait aylık ortalama gelir düzeylerinin tanımlayıcı istatistik sonuçları (kişi sayısı, en küçük ve en büyük değer, ortalama ve standart sapma değerleri) verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre ölçek toplam puanı ile alt faktör puanlarına ilişkin t-testi analiz sonuçları

	Cinsiyet	N	X̄	Ss	t	p
Toplam	Kadın	44	60,22	13,26	2,32	***,019***
	Erkek	81	54,04	14,66	2,39	
Yetersizlik	Kadın	44	15,56	4,90	2,62	***,012***
	Erkek	81	13,24	4,61	2,57	
Yakın Çevre	Kadın	44	17,45	4,75	2,21	***,025***
	Erkek	81	15,35	5,19	2,27	
Ayrımcılık	Kadın	44	8,93	3,14	,531	,610
	Erkek	81	8,64	2,78	,512	
Ülke Koşulları	Kadın	44	18,27	4,06	1,58	,088
	Erkek	81	16,80	5,35	1,72	

p<0,05

Tablo 3 incelendiğinde; kadınların ölçek toplam puanı, yetersizlik alt faktör puanı ve yakın çevre alt faktör puan ortalamalarının erkeklerin puan ortalamasından daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Ayrımcılık ve ülke koşulları alt faktör puanlarında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık

olmadığı görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların bölüm değişkenine göre ölçek toplam puanı ile alt faktör puanlarına ilişkin ANOVA analiz sonuçları

	Bölümler	N	X̄	Ss	Min	Max	F	p
Toplam	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	34	55,67	16,84	19,00	83,00		
	Antrenörlük Eğitimi	66	57,07	13,52	21,00	81,00	,272	,763
	Spor Yöneticiliği	25	54,72	13,67	19,00	82,00		
Yetersizlik	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	34	13,70	5,43	5,00	24,00		
	Antrenörlük Eğitimi	66	14,40	4,43	4,00	24,00	,354	,702
	Spor Yöneticiliği	25	13,64	5,11	5,00	25,00		
Yakın Çevre	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	34	15,94	5,88	5,00	25,00		
	Antrenörlük Eğitimi	66	16,28	4,79	6,00	25,00	,102	,903
	Spor Yöneticiliği	25	15,80	5,06	5,00	25,00		
Ayrımcılık	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	34	8,41	2,89	3,00	13,00		
	Antrenörlük Eğitimi	66	9,00	2,90	3,00	16,00	,548	,579
	Spor Yöneticiliği	25	8,52	2,97	4,00	16,00		
Ülke Koşulları	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	34	17,61	5,26	5,00	25,00		
	Antrenörlük Eğitimi	66	17,37	5,02	5,00	25,00	,221	,802
	Spor Yöneticiliği	25	16,76	4,55	5,00	25,00		

p<0,05

Tablo 4 incelendiğinde; katılımcıların ölçek toplam puanları ile alt faktör toplam puanlarının bölüm değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir.

Tablo 5. Katılımcıların aylık ortalama gelir düzeyi değişkeni ile ölçek toplam puanı ve alt faktör puanları arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon analiz sonuçları

		1-Gelir	2-Toplam	3-Yetersizlik	4-Yakın çevre	5-Ayrımcılık	6-Ülke koşulları
1- Gelir	**R**	1	-,398**	-,346**	-,330**	-,250**	-,334**
	p		,000	,000	,000	,005	,000
	N	125	125	125	125	125	125

p<0.05*

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların aylık ortalama gelir düzeyi ile ölçek toplam puanı, yetersizlik alt faktör puanı, yakın çevre alt faktör puanı, ayrımcılık alt faktör puanı ve ülke koşulları alt faktör puanlarının orta düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir.

Nitel Bulgular

Tablo 6. Katılımcıların iş bulma kaygısına yönelik içerik analizi sonuçları

KATEGORİ	ALT KATEGORİ	KODLAR	F
BİREYSEL FAKTÖRLER	**Akademik Durum Algısı**	Akademik yetersizlik	6
		Motivasyonsuzluk	5
	Duygusal Çöküntü	Pişmanlık	5
		Kendini ispatlayamama korkusu	4
		Sevdiği işi yapamama korkusu	3
		İntihar korkusu	1
	Gelecek Planları	Aile kuramama korkusu	4
		Hayallerin ertelenmesi-birikim yapamama	3
	Aile	Aileye karşı mahcubiyet	9
		Ekonomik ve sosyal kısıtlanma	8
		Evlendirilme korkusu	3
	Yakın Çevre	Rol model olamama korkusu	4
		Empati eksikliği	4
ÇEVRESEL FAKTÖRLER	**Eğitimin Niteliği**	Mezun sayısındaki artış	6
		Kontenjan yetersizliği	6
		Kalitesiz eğitim	5
		Artan üniversite sayısı	4
		Sistemin belirsizliği (Sınav sistemi)	3
		Formasyon eğitimi (haksız rekabet)	1
		Meb alan değişikliği (haksız rekabet)	1
	Ülke Koşulları	Kötü ekonomi	6
		Dezavantajlı bölgede yaşamak (köy)	1
	Nepotizm	Torpil-adam kayırmacılık	8

Tablo 6 incelendiğinde, katılımcıların görüşme sorusuna vermiş oldukları cevapların 2 kategori, bu kategorilere ait 8 alt kategori ve bu alt kategorilere ait 23 kod oluşturduğu görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümünde araştırmanın temel problem durumu olan "spor bilimleri öğrencilerinin atanma-iş bulma kaygıları" na yönelik katılımcılardan elde edilmiş olan verilerin analiz sonuçlarına ilişkin tartışma ve yorumlar yer almaktadır.

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların ölçek toplam puan ortalamalarının 56,22 olduğu görülmektedir ve bu değer dikkate alındığında katılımcıların iş bulma-istihdam kaygılarının genel olarak yüksek olduğu söylenebilir. Katılımcıların araştırma sonuçlarına vermiş oldukları cevaplar bu sonucu destekler niteliktedir. Örneğin katılımcı **M.A** (erkek): "*KPSS' yi düşündüğüm zaman çok strese giriyorum hatta saçlarım filan dökülmeye başladı fiziksel olarak sağlık sorunları yaşıyorum midem filan ağrıyor*" şeklinde ifade etmiştir. Katılımcı **Z.T**. (erkek): "*bizim bölümün atama sayılarının düşük olması ve KPSS puanlarının yüksek olması durumu düşündürüyor beni stres oluyor insan*" şeklinde ifade etmiştir.

Ölçek alt faktör puan ortalamaları incelendiğinde katılımcıların "**Yetersizlik**" alt faktör puan ortalamasının (14,06) yüksek olduğu görülmektedir. Katılımcıların bu durumu destekler nitelikteki görüşleri incelenecek olursa örneğin katılımcı **F.Ö** (erkek): "*okula geliyoruz ama o ders çalışma isteği yok, son yılım olduğu için üniversitenin son demini sosyal olarak yaşamak istiyorum ama bu durum hem de stres yaratıyor sınav için*" şeklinde ifade etmiştir. Katılımcı **E.K** (erkek): "*dört senelik bir lisans eğitimimi çok dolu*

dolu olarak geçirdiğimi düşünmüyorum, KPSS'ye herhangi bir hazırlık yapmadım bu da bende kaygı oluşturuyor" şeklinde ifade etmiştir.

Bir diğer ölçek alt faktörü olan "**Yakın Çevre**" alt faktör puan ortalamasının (16,09) yüksek olduğu görülmüştür. Katılımcıların araştırma sorusuna vermiş olduğu cevapların bu durumu destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Örneğin katılımcı **M.A** (kadın): "*aile konusunda endişeliyim, ablamlar filan hep atandı sırada biz küçük kardeşler varız gözler bizim üzerimizde, ailemin beklentisi bende baskı oluşturuyor ve bu durum çok stresli*". Katılımcı **B.P** (kadın): " *atanamazsam ailem evlenme çağın geldi diyecek zaten ailem okutmak istemiyordu sadece annem arkamda durdu*" şeklinde ifade etmektedir. Katılımcı **M.A** (erkek): " *annem, baba, ablalarım ve eniştelerime karşı mahcup olurum. Bana derler ki seni o kadar okuttuk sen ne için gittin oraya eğlenmeye mi gittin, çevredekilerin hepsi atanmış sen neden atanamadın derler ve bunu baskı olarak hissederim üzerimde*".

Bir diğer ölçek alt faktörü olan "**Ayrımcılık**" alt faktör puan ortalamasının ise (8,74) düşük olduğu görülmektedir. Katılımcıların araştırma sorularına vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde bu alt faktöre ilişkin sadece katılımcı **Ö.G** (kadın): " *köyde büyüdüğüm için kız çocuklarının okutulması açısından ayrımcılık yapıldı bize ama yine de ben okudum ailem okuttu, bu ayrımcılık çalışırken de var yani toplum genel olarak kadınların çalışmasını istemiyor*" şeklinde ifade etmiştir.

Bir diğer ölçek alt faktörü olan "**Ülke Koşulları**" alt faktör puan ortalamasının (17,32) yüksek olduğu görülmüştür. Katılımcıların araştırma sorusuna vermiş oldukları cevapların bu durumu destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Örneğin katılımcı **B.P** (kadın): "*Türkiye şartlarına baktığımızda atama durumumuz çok zor. Şimdi mezun olup bekleyen birsürü insan var ben de onlardan biri olacağım bunu biliyorum"* şeklinde ifade etmiştir. Katılımcı **G.T** (erkek): "*ülkenin ekonomisi bozuk ve atama sayısı çık az hem bir de adam kayırmacılık çok var sınavı kazansam bile mülakatta torpilim yok diye eleneceğim*" şeklinde ifade etmiştir.

Hissedilen kaygı düzeyinin düşük veya orta şiddetli olması bireyin karşılaştığı problemlerle baş edebilme stratejileri geliştirmesinde bir motivasyon unsuru olarak değerlendirilirken, kaygı düzeyinin yüksek şiddette olası bu durumu olumsuz etkilemektedir.[25,7] Elde edilen bulgular, mezuniyet sürecindeki öğrencilerin iş bulma konusunda yüksek düzeyde kaygıya sahip olduklarını ve bu kaygının umutsuzluk duygularını artırabileceğini ortaya koymaktadır.[26] Genel olarak değerlendirildiğinde katılımcıların iş bulma-atanma kaygılarının gerek bireysel gerekse çevresel faktörlerden kaynaklı olarak yüksek olduğu söylenebilir. Yapılmış benzer bir araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin kariyer ve iş bulma kaygılarının yüksek olduğunu tespit etmişlerdir.[13] Başka bir araştırmada yaşanan iş bulma zorluğu ve ekonomik koşullar nedeniyle spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin gelecekle ilgili kaygı düzeylerinin yüksek olduğunu tespit etmişlerdir[17].

Tablo 3 incelendiğinde, kadın katılımcıların *ölçek toplam puanı* ortalamaları, *yetersizlik* alt faktör toplam puan ortalamaları ve yakın *çevre* alt faktör puan ortalamalarının erkek katılımcılara göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Diğer alt faktörlerde ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Katılımcıların araştırma sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde kadın katılımcıların özellikle ekonomik özgürlüğün kısıtlanması ve evlendirilme

baskısı gibi davranışlara maruz kalma korkusu yaşadıkları görülmüştür. Örneğin katılımcı **İ.D** (kadın): "*diyelim ki atanamazsam iş bulamazsam ailem akrabalarım hemen evlen diyecekler bana biliyorum*" şeklinde ifade etmiştir. Katılımcı **Ö.G** (kadın): "*eğer üniversite sınavını kazanamazsam beni evlendireceklerdi liseden sonra eee şimdi de aynısı geçerli eğer iş bulamazsam evlen diyecekler yine*" şeklinde ifade etmiştir. Katılımcı **B.U** (kadın): " *biliyorum okul bittiğinde üniversiteden sonra eğer boş kalırsam ailem artık bana maddi destek olmayacak yani para vermeyecekler işte bu yüzden atanmam çalışmam lazım*" şeklinde ifade etmiştir. Genel olarak değerlendirilecek olduğunda kadın katılımcıların yaşamış oldukları aile ve yakın çevre tarafından özellikle evlendirilme ve ekonomik kısıtlanma gibi baskıcı tutumların iş bulma istihdam kaygılarını arttırdığı söylenebilir. Literatür incelendiğinde bu sonuçları destekler nitelikte başka araştırmaların da olduğu görülmektedir.[7,13,16,27] Tablo 4 incelendiğinde, katılımcıların bölüm değişkenine göre ölçek toplam puanı ve alt faktör toplam puanlarına ilişkin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Katılımcıların genel özellikleri değerlendirilecek olduğunda gerek eğitim görmüş oldukları okul gerek yaşamış oldukları sosyal çevre (doğu ve güneydoğu kökenli) ve gerekse ekonomik koşullarının benzer olması bu sonucu açıklayan bir faktör olabilir. Literatür incelendiğinde benzer araştırma sonuçlarının olduğu görülmektedir.[13,15]

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların aylık ortalama gelir düzeyi ile ölçek toplam puanı, yetersizlik alt faktör puanı, yakın çevre alt faktör puanı, ayrımcılık alt faktör puanı ve ülke koşulları alt faktör puanlarının orta düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Literatürde yapılan araştırmalar, öğrencilerin mesleki geleceklerine ilişkin olumsuz algılarının umutsuzluk düzeylerini artırabileceğini göstermektedir.[28] Bu doğrultuda, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen bir çalışmada, mezuniyet sonrası istihdam konusunda kaygı duyup duymadıkları incelenmiş ve katılımcıların %72,3'ünün bu kaygıyı taşıdığı, %6,2'sinin ise kısmen endişeli olduğu belirlenmiştir.[29] Bununla birlikte, kaygı düzeylerinin sosyo-ekonomik durumla ilişkili olduğu çeşitli çalışmalarla desteklenmiştir. Üst sosyo-ekonomik düzeyde yer alan öğrencilerin, orta ve alt sosyo- ekonomik düzeydeki öğrencilere kıyasla daha düşük kaygı seviyelerine sahip olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, alt sosyo-ekonomik düzeydeki bireylerin en yüksek kaygı seviyesine sahip olduğu, özellikle düşük gelir düzeyine sahip öğrencilerde mesleki kaygının belirgin bir şekilde arttığı tespit edilmiştir.[30,31] Yapılan araştırmalarla bu çalışma arasındaki paralelliği katılımcılarla yapılan görüşmelerde desteklemektedir. Katılımcı **F.Ö.** (erkek): "*kız arkadaşım evlenmemiz için atanmamı bekliyor, ailesi bu işin adını artık koyun diyor ve benim bunun için atanıp ekonomik şartları sağlamam gerekiyor, bu durum bende baskıya neden olduğu için atanamama kaygısını arttırıyor*" ifadelerini dile getirmiştir. Bu duruma benzer bir diğer örnek katılımcı **Ö.G.** (kadın): "*ekonomik durumum kötü olduğu için, derslerden sonra üniversite bünyesinde kısmi zamanlı olarak çalışıyorum. Ekonomik durumu iyi olsa bu işte çalışmam ders dışında kütüphaneye gider derslerime çalışırdım. Durum böyle olunca atanma noktasında kaygılarım artıyor*" şeklinde düşüncelerini dile getirmiştir. Benzer bir görüşmede **B.P.** (kadın): "*malum köy ortamı, maddi imkânsızlıklar ve annemin sattığı peynirlerden gönderdiği paralarla bana verdiği destekler, atanamazsam imkânsızlıklara rağmen bana vermiş olduğu desteklerden ötürü anneme mahcup olurum kaygısı var şeklinde*" kendisini ifade etmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde, katılımcıların araştırma sorularına vermiş oldukları cevapların

temelde "bireysel ve çevresel faktörler" olmak üzere iki kategori altında toplandığı görülmektedir.

Bireysel faktörlere ilişkin alt kategorilere bakılacak olursa bireyin kendi akademik durumuna yönelik görüşlerini ifade eden "Akademik durum algısı" alt kategorisinde özellikle "akademik yetersizlik ve motivasyonsuzluk" kodlarının vurgulandığı görülmektedir. Örneğin katılımcı **F.Ö** (erkek): "*yani bende çalışma isteği yok hem ders yoğunluğumuz da çok o yüzden mezun olduktan sonra çalışmayı düşünüyorum*" şeklinde ifade etmiştir. Katılımcı **G.T** (erkek): "*dört senelik lisans eğitimimi dolu dolu geçirdiğimi düşünmüyorum bir de birkaç defa ders çalışmak soru çözmek istedim ama eziyet gibi geldi bana*" şeklinde ifade etmiştir.

Bireysel faktörler kategorisinin bir diğer alt kategorisi olan "Duygusal çöküntü" alt kategorisinde özellikle "pişmanlık ve kendini ıspatlayamama" kodlarının yoğun bir biçimde vurgulandığı görülmektedir. Örneğin katımcı **E.K** (erkek): "*şimdi diyorum ki, keşke dört sene burada zaman harcamasaydım çünkü bugün inşaatta bir demir ustası aylık 120.000TL maaş alıyor eğer inşaatta çalışsaydım en azından birikimim olurdu şimdi ise ne olacağı bile belli değil*" şeklinde ifade etmiştir. Katılımcı **B.P** (kadın): "*yakın çevrem akrabalarım benim okumamı bir şeyler başarmamı istemiyorlar ama onlara inat kazandım üniversiteyi ve eğer şimdi atanamazsam onları sevindirmiş olacağım bunu istemiyorum*" şeklinde ifade etmiştir. Dikkat çeken bir diğer kod ise "intihar korkusu" olmuştur. Katılımcı **M.A**. (erkek): "*daha önce mezun olup atanamayan iş bulamayan birsürü insan var ve bunlardan bazıları intihar bile ediyor, bu haberleri görünce acaba ben de mi böyle olacağım diye korkuyorum bazen*" şeklinde ifade etmiştir.
Bireysel faktörler kategorisinin bir diğer alt faktörü olan "Gelecek planları" kategorisinde özellikle "aile kuramama ve hayallerin ertelenmesi" ifadelerinin vurgulandığı görülmektedir. Örneğin katılımcı **M.A** (erkek): "*hocam mesela kız arkadaşım var benim ikimiz de mezun oluyoruz bu sene ve nasip olursa evlenmeyi düşünüyoruz ama hangi parayla diye soruyoruz kendi kendimize. Eğer atanamazsak iş bulamazsak hayallerimiz başka bahara kalacak demektir ve bu da bizi üzüyor*" şeklinde ifade etmiştir.

Çevresel faktörler kategorisi incelendiğinde "Aile" alt kategorisinde özellikle "aileye karşı mahcubiyet, ekonomik ve sosyal kısıtlanma ile evlendirilme korkusu" kodlarının vurgulandığı görülmektedir. Örneğin katılımcı **C.K** (erkek): "*ailem okumam için çok fedakârlık etti ve benden beklentileri var eğer atanamazsam onların yüzüne nasıl bakacağım çok utanırım*" şeklinde ifade etmiştir. Katılımcı **M.A**. (kadın): "*şimdi öğrenciyim diye para veriyor ailem bana ve okula rahat rahat gidip geliyorum ama okul bittiğinde iş bulamazsam bana para vermezler ve dışarı çıkmama da hayatıma da karışırlar*" şeklinde ifade etmiştir. Katılımcı **B.P.** (kadın): "*şimdiden görücülerim gelip gitmeye başladılar bile eğer atanamazsam ailem de yakın çevrem de evlenmem için baskı yapacaklar biliyorum ve bundan kurtulmama için evlenmem gerekiyor*" şeklinde ifade etmiştir.

Çevresel faktörle kategorisinin alt kategorisi olan "Yakın çevre" kategorisinde "rol-model olamama ve empati eksikliği" ifadelerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Örneğin katılımcı **Ö.G**. (kadın): "*köyde büyüdüğüm için kız çocuklarının okutulması açısından ayrımcılık yapıldı bize ama yine de ben okudum ailem okuttu, bu ayrımcılık çalışırken de var yani toplum genel olarak kadınların çalışmasını istemiyor*" şeklinde ifade etmiştir. Katılımcı **M.A.** (erkek): "*özellikle yakın çevremin bana anlayışlı olmasını*

isterdim yani atanamayan birsürü kişi var ama ben atanamazsam bana kötü bakacaklarını biliyorum" şeklinde ifade etmiştir.

Çevresel faktörle kategorisinin alt kategorisi olan "Eğitimin niteliği" kategorisinde "Mezun sayısındaki artış, Kontenjan yetersizliği, Kalitesiz eğitim, Artan üniversite sayısı, Sistemin belirsizliği (Sınav sistemi), Formasyon eğitimi (haksız rekabet), Meb alan değişikliği (haksız rekabet)" ifadelerinin vurgulandığı görülmektedir. Örneğin katılımcı **B.U** (erkek): "*her yere durmadan üniversite açılıyor ve neredeyse bütün bölümler var ve çok öğrenci alınıyor sanki ihtiyaç varmış gibi. Böyle olunca her sene birsürü öğrenci mezun oluyor ama devlette iş bulmak zor çünkü kontenjanlar az e bu durum da bizim işimizi zorlaştırıyor*" şeklinde ifade etmiştir. Katılımcı **C.K** (erkek): "*zaten o kadar çok mezun işsizken bir de formasyon verilmesi gereksiz bence hem bu durum öğretmenlik bölümü okuyanlar için haksızlık bence, ha bir de meb'de alan değişikliğinden önümüze geçenler var bu da haksızlık onlar zaten öğretmen neden bizim önümüzü kesiyorlar sonra bir de biz bu kadar eğitim görüyoruz onlar bedavadan alanımıza geçiş yapıyorlar*" şeklinde ifade etmiştir.

Çevresel faktörle kategorisinin alt kategorisi olan "Ülke koşulları" kategorisinde "kötü ekonomi ve dezavantajlı bölgede yaşamak" ifadelerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Örneğin katılımcı **Z.T** (erkek): "*kontenjanlar çok düşük çünkü ülkenin ekonomisi kötü, ekonomi kötü olunca hem kamu hem özel sektör etkileniyor bundan dolayısıyla kamuya alım da azalıyor*" şeklinde ifade etmiştir.

Çevresel faktörle kategorisinin alt kategorisi olan "Nepotizm" kategorisinde "torpil-adam kayırma" ifadesinin vurgulandığı görülmektedir. Örneğin katılımcı **İ.Y** (erkek): "*şimdi diyelim ki yazılı sınavları kazandık ama sonra mülakatlar oluyor ve eğer dayın-adamın yoksa işe girmen imkânsız bir şey e bizim de dayımız yok*" şeklinde ifade etmiştir. Katılımcı **M.A** (kadın): "*sınavı kazansam bile atanamam çünkü Ankara'da torpilim yok*" şeklinde ifade etmiştir. Katılımcı **G.T**(erkek): "*maalesef torpilin olduğu bir yerde adalet olmaz ve ben de böyle bir sistemde kazansam bile hakkımın yenileceğini düşünüyorum*" şeklinde ifade etmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak; katılımcıların iş bulma-istihdam kaygılarının yüksek olmasının bireysel ve çevresel olarak sınıflandırabileceğimiz birçok faktörden kaynaklandığı görülmektedir. Özellikle kadın katılımcıların kaygı düzeylerinin erkek katılımcılardan daha yüksek olması erkek egemen bir toplumda, çalışma hayatında kadınların maruz kalabileceği olası kısıtlamalardan ve baskılardan kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Ayrıca katılımcıların ekonomik gelir düzeylerinin iş bulma-istihdam kaygısının altında yatan önemli bir faktör olduğu söylenebilir. Diğer taraftan katılımcıların araştırma sorusuna vermiş olduğu cevaplar dikkate alındığında iş bulma-istihdam kaygılarının altında "aileye karşı mahcubiyet, ekonomik ve sosyal kısıtlanma ile nepotizm" başta olmak üzere "akademik yetersizlik, mezun ve kontenjan sayıları ile kötü ekonomi" vurgularının ön plana çıktığı görülmektedir.

Öneriler; bu araştırma kapsamında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören katılımcıların araştırmaya gönüllü katılımları konusunda çekimser davranmalarından dolayı katılımcı sayısı sınırlı kalmıştır ve bu durum araştırma problemi ile ilgili kapsamlı veri toplanmasını güçleştirmiştir. Gelecekte

yapılması planlanan benzer araştırmalarda katılımcı sayısının yüksek tutulması ve katılımcı çeşitliliğinin arttırılması adına birden fazla üniversitenin araştırma kapsamına alınması doğru olacaktır.

KAYNAKLAR

1. Akpınar B. (2013). Öğretmen adaylarının stres düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından analizi. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi. 21, 229-241.
2. Gerçek M. (2018). Mesleki kaygı ve kariyer uyumluluğu arasındaki ilişkiler: öğretmen adayları açısından bir inceleme. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 20(2), 297-312
3. Korkmazer F. (2020). Üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısı algılarının incelenmesi. Business Economics and Management Research Journal. Business Economics and Management Research Journal, 3(2), 141-152
4. Palancıoğlu ÖV., Şen M., Coşanay G., Aydemir H. (2021). Eğitim fakültesi öğrencilerinin işsizlik kaygısı. EJER Congress Bildiri Kitabı.
5. Atlıntaş M. (2023). Üniversite öğrencilerinde iş kaygısı üzerine nitel bir araştırma. Paris 8. International Congress On Social Sciences & Humanities. Isbn - 978-625-367-058-061.
6. Çoban EA., Karaman NG. (2013). Üniversite öğrencilerinin umutsuzluk, kaygı ve ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları. Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi. 2(2), 78-88.
7. Tektaş N. (2014). Üniversite mezunlarının kaygı düzeylerinin incelenmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. (Dr. Mehmet YILDIZ Özel Sayısı), 243-253.
8. Budak S. (2000). Psikoloji Sözlüğü. (1. Cilt). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
9. Sağır ŞU. (2014). İlköğretim öğrencilerine yönelik fen kaygı ölçeği. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi. (37), 1-20.
10. Yandım MB. (2022). Bilişsel davranışçı terapi ve yeni kuşak bilişsel davranışçı terapilerde yaygın kaygı bozukluğunun tedavisi. Yüksek Lisans Dönem Projesi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Programı.
11. Ellis R. (1994), The study of second language acquisition. Oxford: Oxford University Press.
12. https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2023/yuksekogretimde-yeni- (Erişim Tarihi: 23.06.2025)
13. Yılmaz K., Caz Ç. (2022). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin kariyer planlamaları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişki. Çomü Spor Bilimleri Dergisi. 5(1), 39-52.
14. Turhan MÖ., Arslanboğa R. (2022). Spor bilimleri fakültesindeki öğretmen adaylarının iş bulma kaygısı ve algılanan stres düzeylerinin incelenmesi. Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi. 5(4), 1138-1152.
15. Çetinkaya A., Mutlu TO. (2022). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin akademik motivasyonları ve işsizlik kaygılarının danışman yönlendirme rolü açısından incelenmesi. CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 17(1), 96-112.
16. Sarıkol E., Ustaoğlu Hoşver P. (2023). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin iş bulma kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi. 3(1), 106-111.
17. Koçeroğlu R., Karaduman B., Durmuş B., Ünlü Ç. (2024). Spor bilimleri fakültesi

öğrencilerinin akademik başarılarının umutsuzluk düzeyi ve gelecek kaygısı üzerine etkisi. Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi. 3(1), 1-10.
18. Yıldırım H., Şimşek A. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin.
19. Creswell JW. (2014). Araştırma deseni. (Selçuk Beşir Demir, Çev. Ed.), Ankara: Eğiten Kitap.
20. Johnson B., Chtistensen L. (2014). Eğitim araştırmaları. (Selçuk Beşir Demir, Çev. Ed.). Ankara: Eğiten Kitap.
21. Özdemir M., Tuti G. (2023). Nitel araştırma desenleri: Metodolojik bir temellendirme. Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi. 11(2), 217-235.
22. Büyüköztürk Ş., Kılıç Çakmak E., Akgün ÖE., Karadeniz Ş., Demirel F. (2017). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
23. Merriam SB. (2015). Nitel araştırma desen ve uygulamaları için bir araştırma. Ankara: Nobel.
24. Boğazlıyan A., Avşaroğlu C. (2021). Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Gazi Kitap Evi.
25. Manav F. (2024). Kaygı kavramı. Toplum Bilimleri Dergisi. (9), 192-201.
26. Kırımoğlu H. (2010). Türkiye'deki Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu son sınıf öğrencilerinin istihdam sorunu açısından umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi. 18(1).
27. Erail S., Uzun RN., Çebi Aİ. (2023). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin kariyer planlaması ve iş bulma kaygılarının incelenmesi. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 15(2), 315-324.
28. Gençay S. (2009). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının umutsuzluk ve yaşam doyumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 8(27), 380-388.
29. Turgut M., Gökyürek B., Yenel F. (2004). Beden eğitimi ve spor yüksekokullarındaki antrenörlük eğitimi ve spor yöneticiliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin bu bölümleri seçme nedenleri ve beklentileri üzerine bir araştırma. Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi. 5(1), 91-99.
30. Özsarı İ. (2008). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin kpss merkezi sınavı odaklı gelecek kaygıları ve mesleki beklentileri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, İstanbul.
31. Sekmenli T. (2000). Lise 1. sınıf öğrencilerinin mesleki olgunluk düzeyleri ile sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi, Bilim Uzmanlığı Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.